

Nå

Regulering av båtutleie

Sverre Lundh Limtun

Utredningsleder produksikkerhet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

*Sikkerhet ved
forbrukertjenester*

Sverre Lundh Limtun
utredningsleder

Fritidsbåtkonferansen 2020

Seksjon for produktsikkerhet – PRO

- PRO arbeider forebyggende for å sikre at produkter og forbrukertjenester er trygge og i samsvar med gjeldende krav.
- PRO arbeider for at alle aktørene skal kjenne og overholde sine forpliktelser til å sørge for trygge produkter og **forbrukertjenester.**

Forbrukertjenester

- Hva er en forbrukertjeneste?

«Med forbrukertjeneste menes tjeneste som tilbys brukere hovedsakelig for personlig formål. Det er ikke noe krav at det blir ytt vederlag for tjenesten.»

Ot.prp.nr. 50 (1992-93):

- «Einskildaktivitetar som det å merkja opp ein stig eller køyra opp ei løype, ikkje kan reknast som tenestetilbod i den tydinga lova legg til grunn.»
- «Departementet meiner at omgrepet "forbrukarteneste" må få ei vid tolking, både når det gjeld kva tenesta i seg sjølv kan innehalda, og kven ho rettar seg mot».

Aktuelt regelverk

- *lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11. juni 1976 nr 79*
- *forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 6. desember 1996 nr 1127*
- *forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (PVU)*

HVEM har ansvar for sikkerheten?

- Den som **eier eller leder** virksomhet som tilbyr forbrukertjenester, **eller utfører arbeid** i slik virksomhet, skal **vise aktsomhet** og **treffe rimelige tiltak** for å forebygge at forbrukertjenesten medfører helseskade
- Den som **eier eller leder** virksomhet som tilbyr forbrukertjenester, plikter å skaffe seg slik **kunnskap som er nødvendig** for å kunne vurdere faren for helseskade
- **§ 3. Aktsomhetsplikt m.v.**

Hvordan arbeider DSB i forhold til sikkerhet ved forbrukertjenester?

Forebyggende arbeid

- Tilsyn
- Veiledning, informasjon og bransjekontakt
- Regelverksutvikling
- Ulykkesoppfølging – ikke direkte forebyggende, men viktig for å kartlegge årsaker

Risikobasert tilsyn – bakgrunn for valg av tilsynsområder

- Politiske føringer
- Hendelser (politisaker)
- Mediehenvendelser
- [Bekymringsmeldinger](http://www.dsb.no) (www.dsb.no fra alle)
- [Meldepliktsmeldinger](http://www.dsb.no) (www.dsb.no fra virksomheter)

Hvorfor ha et internkontrollsystem?

Kontroll med risiko gir gevinst

*Det skal lønne seg å prioritere internkontroll.
Det skal lønne seg å tenke sikkerhet.
Det skal lønne seg å forebygge ulykker.*

«Når det gjelder plikten til internkontroll vises det til at denne skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfanget som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av HMS-lovgivningen.»

Internkontrollforskriftens § 5, 2. ledd

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:	DOKUMENTASJON
1. sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten	–
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer	–
3. sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes	–
4. fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet	må dokumenteres skriftlig
5. ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt	må dokumenteres skriftlig
6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene	må dokumenteres skriftlig
7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen	må dokumenteres skriftlig
8. foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt	må dokumenteres skriftlig

Tilsyn båtutleie

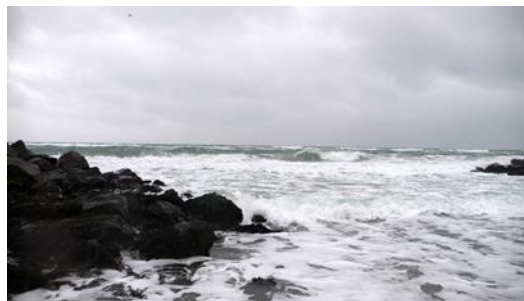

Hva er utfordringene?

- Manglende kjennskap til regelverket
- Flere mangler i forhold til regelverkets krav til skriftliggjøring av sikkerhetsarbeidet i virksomhetene
- Manglende kunnskap om meldeplikt ved alvorlige hendelser og dødsfall
- Viktig å registrere og lære av hendelser
- Fokus på kontinuerlig forbedring av eget system

- Skriftlig risikovurdering av tjenesten **før** den tilbys forbruker og nødvendige tiltak skal iverksettes for å redusere risiko til et akseptabelt nivå
- Tilbyder skal gis **tilstrekkelig opplæring** i bruk av båt og utstyr samt varslingsrutiner ved uhell eller andre hendelser
- Utleier har ansvar for at **sikkerheten er ivaretatt**, og må ha **nødvendig kunnskap** for å vurdere risiko ved den tjenesten som tilbys
- Dersom virksomheten tilbyr **utstyr for salg, utleie eller utlån** må det også her arbeides systematisk for at slikt utstyr er sikkert

- Vurder kompetanse/forutsetninger hos deltakerne, vær, vind og tidevannsforskjeller, sikkerheten ved produkter som inngår i tjenesten samt andre forhold som må vurderes løpende
- Det skal utarbeides en plan for beredskap i tilfelle uønskede hendelser inntreffer

Tilbakemeldingene fra virksomhetene

- Mer informasjon og veiledning om regelverk
- Positivt med tilsyn fra DSB fordi de da fikk mye ”gratis” informasjon og veiledning
- DSB ble informert om at det finnes flere mindre tilbydere som ikke ivaretar sikkerheten på en seriøs måte
- DSB ble anbefalt å føre tilsyn med disse
- DSBs rolle som fag- og tilsynsmyndighet var lite kjent
- Større fokus på bransjesamarbeid og informasjonstiltak

DITT ANSVAR VED ORGANISERTE FRITIDSAKTIVITETER

Sju av ti har tiltro til at deres sikkerhet ivaretas av arrangørene av ulike organiserte fritidsaktiviteter.
Husk at du selv har ansvar for å vurdere egne ferdigheter og risiko.

Foto: Colourbox

Sjekkliste før start:

- Har du nok kunnskap til å gjennomføre aktiviteten på en trygg måte?
- Har du fått nødvendig veiledning og opplæring i hvordan aktiviteten skal gjennomføres?
- Har arrangøren en kvalifisert person til stede som kan gi råd og veiledning underveis?
- Er det behov for å bruke personlig verneutstyr som for eksempel hjelm, dykkemaske eller klatreutstyr? Har du dette utstyret og har du fått opplæring i hvordan det skal brukes?
- Gir arrangøren inntrykk av å ta sikkerheten på alvor?
- Vet du nok om risiko og sikkerhet ved aktiviteten? Hvis ikke - still flere spørsmål.

DITT ANSVAR VED ORGANISERTE FRITIDSAKTIVITETER

Takk for oppmerksomheten

- <https://www.sikkerhverdag.no/>
- www.dsb.no
- <https://farligeprodukter.no/>

